

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

14. 15. 16. 17. 18. Quid ergo dicemus? Numquid iniquitas apud Deum? Absit. Moysi enim dicit, Miserebor cuius misereor; & misericordiam præstabo cuius miserebor. Igitur non volentis, neque currentis, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

Sed nunc ut ad alia pergamus, aliam Calvini ac Bezae non improbabile tantum sed profusus impiam ac blasphemam sententiam in aliis Apostoli verbis expendemus, simulque rebus qui contextus Apostolici veram ac sanam intelligentiam aperiemus.

14. *Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas apud Deum?*
15. *Deum? Absit. Moysi enim dicit, Miserebor cuius misereor; & misericordiam prestabo cuius miserebor. Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum contempsisti te, ut ostendam in te virtutem meam, & ut nuntietur nomen meum in universa terra. Ergo cuius vult, miserebor, & quem vult, indomabo.*

Horum verborum magna ex parte simplicem & apertam intelligentiam aperuimus. Nunc ut illa pervertat Calvini, & quid ex illis venenati dogmatis succenturi, aperiendum nobis est. Ad hanc Apostolice quaestionem, *Nunquid iniquitas apud Deum?* scribit Calvinus: *Obiectio ista clare testatur, quod alios eligit Deus, alios reprobat, causam non aliam quam in eius proposito quaerendam esse. Nam si in operum respectu fundatum esset discrimen, frustra quaestionem de iniustitia Dei Paulus movisset, cum nulla potest esse suspicio, ubi Deus quem, ne pro merito tractat. Fallit hic lectorem impostor, de ea semper electione & reprobatione disputans, quae nisi ultimum eius effectum respiciat, vicium*

nam æternam in electis, & damnationem
 reprobis. Atqui quã aliæ innumeræ Scri-
 pturæ ex parte vitæ æternæ cõsequendæ vel
 vitæ æternæ subeundæ apertissimè doceant
 quemque pro merito tractari, (vt hîc Calui-
 nus loquitur) & operum rationem disertè
 haberi, sicuti in præcedentibus ostendimus;
 certo certius est, hanc Apostoli obiectionem
 de electione & reprobatione quoad vlti-
 mum eius effectum non loqui, sed de vtraque
 quoad primum eius effectum, qui est, alios
 misericorditer vocare, & auxilijs gratiæ ma-
 gis præuenire; alios verò iustè deserere,
 & paribus gratiæ donis non donare. Et hunc
 Apostoli sensum verba subsequentiã mani-
 festissimè docent; *Moyse enim dicit, Miserebor
 cuius misereor, & misericordiam præstabo cuius mi-
 serereor*; aliæque mox subsequens Apostoli cõ-
 clusio, *Ergo cuius vult, miseretur; & quem vult,
 indurat*. Hæc quippe verba manifestissimè
 loquuntur de misericordia Dei hominibus
 indignis peccata remittente, & de iustitia
 Dei homines similiter indignos indurante,
 hoc est, deserente in peccatis suis. Rursum
 illa verba idem docent, *Non est volentis, neque
 currentis, sed Dei miserentis*. Nam de miseri-
 cordia Dei circa præsentis vitæ cursum illa
 loquuntur: quæ quidè misericordia hominem
 peccatorè misericordissimè præueniens, non
 ab aliqua hominis præuia voluntate aut co-
 natiu præiudicio (vt olim Pelagiani impiè dogma-

Dei gra-
 tuita mi-
 sericordia
 omni ca-
 ret iniqui-
 tate.

rizabant) sed ex Dei beneplacito & mea
 bonitate originē suā & causam accipit. Et hoc
 hunc locum contra Pelagianos tractat S.
 Augustinus, quo vafre abutitur impius Cal-
 uinus: quod hīc obiter demonstrare non
 abs re erit. Quod enim de principio voca-
 tionis & conversionis Paulus hīc dixit, hoc
 etiam de toto progressu iustitiæ totōque ele-
 ctionis effectu dicere Apostolum Caluinus
 vult, & in eam sententiam S. Augustinum
 trahere contendit. Verè (inquit) hic locus ha-
 bet illud Pauli, Non est volentis, neque currentis,
 &c. non quomodo id vulgo accipiunt, qui inter Deum
 gratiam hominisq; voluntatem ac cursum partici-
 pant. Exponunt enim desiderium hominis ac cursum
 nihil per se quidem habere momenti, nisi Dei gratia
 prosperentur; sed cum adiuuantur illius benedictio-
 ne, habere suas quoque partes in comparanda salute
 contendunt: quorum cauillum Augustini verbum in-
 fellere quàm meis malo: Si enim nihil aliud voluit
 Apostolus, nisi non esse solius volentis aut currentis,
 nisi adsit misericors Dominus, retorquere è conueni-
 ente, non solius esse misericordia, nisi adsit volun-
 tas & cursus: quod si aperte impium est, non dubi-
 temus Apostolum omnia misericordia Domini datam
 nostris autem voluntatibus aut studijs nihil retinere
 quere. Hæc ex Augustino Caluinus. Sed Augustinus
 loco citato non disputat contra liberam voluntatis
 nostræ cooperationem, sed disputat contra Pelagianam
 illam voluntatis nostræ præuentionem. Nam contra Pelagianam
 voluntatis nostræ præuentionem. Nam contra Pelagianam

Instituit.
 libro 3.
 cap. 24.

Volunta-
 tis præuē-
 tio, non
 coopera-
 tio ab Au-
 gustino
 tollitur.

gum disertè disputat, qui principium boni
 operis in hominis voluntate posuit. Ait enim
 in verbis proximè præcedentibus: *Ne quis-*
quam de ipso gloriatur libero arbitrio, tanquã ab ipso
incipiat meritum, cui tanquam debitum reddatur
meritum bene operandi, audiat Apostolum: Igitur
non volentis, &c. quod ergo postea concludit
Augustinus, ideo ab Apostolo dictum esse, Non est
volentis, &c. ut totũ Deo detur, idcirco cõcludit,
ut Pelagium confutet. qui non totum Deo,
sed principiu voluntati, & progressum gra-
tie Dei cum voluntate tribuebat; & præ-
terea ut saluberrimè doceat, totum cursum
nostrum, quo in vitam æternam tendimus,
esse à Deo, tam ipsum principium quàm to-
tum progressum iustitiæ. Et sanè si (secun-
dum Pelagium) primũ velle, quo iusti esse
incipimus, à nobis solis esset sine Dei gra-
tia, tunc huius respectu è conuerso dici po-
test, Non est Dei miserentis, sed hominis
volentis: quia nisi prius homo velit, Deus
postea non miseretur: quod nullus Christia-
nus dicere audebit. Rursum, in sensu Pelagij
iam dicto falsum est dicere, Ex viroque fit salus,
quasi videlicet vnam partem salutis faceret
hominis voluntas sola, principium videlicet;
& alteram partem faceret Deus cum homi-
nis voluntate. In eodem quoque sensu fal-
sum est dicere: Non sufficit sola misericordia Dei,
sed non fit etiam voluntas hominis, scilicet à seipso
bonum incipiens. Neque enim aut velle aut

M m 4 currere

currere bene potest, cuius non est à Domino preparata voluntas. Sed verò ut illa divina preparatio in nobis fiat efficax, & gratia operans fiat cooperans, vtrumque fit ex Dei misericordia & hominis voluntate libera: unde ipse Augustinus de prima nostra iustificatio-

De nat. & grat. c. 32. ne disputans ait: *Vbi quidem operamur & magis, sed illo operante cooperamur, quia misericordia tua*

De grat. & lib. arb. cap. 5. *præuenit nos. Rursum alio in loco: Non ergo ait Paulus, sed gratia Dei mecum, ac per hoc nec gratia*

Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo. Item

Serm. 15. *de verbis Apostoli: Esse potest iustitia Dei sine voluntate tua, sed in te esse non potest, nisi per voluntatem tuam. Denique S. Bernardus in tractatu*

de gratia & lib. arbitrio, circa principium

Quod à solo Deo & soli datur libero arbitrio, tam

absque consensu non potest esse accipientis quam absque

gratia dantis. Sic principium conversionis à solo Deo esse, qui misericorditer præuenit

peccatores quibus misereri vult, hic locus docet: ut quibus vult, misereatur; quos vult, induret. In hac ergo gratiarum

Dei distributione circa æquales inæquali, qua quibusdam miseretur Deus peccata remittens, & gratiam largiens; quibusdam non miseretur, suæ gratiæ maiora auxilia illis

denegans; est quædam apparens iniquitas quoad homines

carnales, & sui amâtes, quorum hîc nomine obiectionem hanc sibi mouet

Apostolus. Et hanc quidem obiectionem statim non soluit, sed (ut ait hîc Calaber)

est de

Iniquitas in Deo carnalibus apparens.

est de

est de

est de

in Dei iustitia asserenda pergit inflexibili con-
 stantia; nec in querendis rationibus, qua asperita-
 tem molliant, laborat, sed satis habet Scriptura te-
 stimonij impuros latratus compescere. Hęc in pro-
 prijs verbis, adducto ex Moyse testimonio,
 & Pharaonis exemplo, Paulum tantisper a-
 gere, cum Caluino agnoscimus; sed in illo
 obiectionis Apostolicę sensu quem ex Apo-
 stoli verbi ostendimus, non in sensu Cal-
 uinico nisi tantisper agere, quia postea (vt
 mox videbimus) obiectionem soluit, etiam
 ipso attestante Caluino.

Sed interea conclusionem Apostoli hoc
 loco quàm nequiter exponat Caluinus, ape-
 riendum est. Illa enim explicatio ad nefariũ
 quod postmodum infert dogma viam ster-
 nat. Illa Apostoli verba, Ergo cuius vult, mise-
 retur; & quem vult, indurat; hunc in modum
 deprauat: Insistere debemus in illas particulas,
 Cuius vult, & quem vult, vltra quas procedere nobis
 non permittitur, vt in ea qua apparet inter electos &
 reprobos diuersitate mens nostra contenta sit, quod
 ea visum fuerit Deo alios illuminare in salutem,
 alios in mortem excacare, neque superiorem causam
 eius voluntate inquirat. Verum quidem hoc to-
 tum est de prima illuminatione ad salutem
 in quolibet peccatore, qui iam in ira Dei ma-
 net, seu propter originale seu propter actua-
 le peccatum, idque siue ante semel acceptam
 gratiam, siue in relapsu post. Verum quoque
 est de excacatione illa ad mortem, quę sub-

Deus que
 seu quos
 vult in-
 durat.

M m s tractio.

tractionem gratiæ significat, siue primæ aut
 vllam ad Deum conuersionem, siue poste-
 rioris cuiusq; post recidiuam congruam: cuius
 quidem superior causa ipsa Dei voluntate
 quærenda non est, sed voluntate iusta, & pro-
 pter peccatoris demeritum, vt ipse postea
 Paulus nos docebit. Sed Calvinus excecra-
 tionem & indurationem in Deo intelligi vult,
 quæ nec iustitiæ in Deo respectum habeat,
 sed solius voluntatis; nec simplicem gratiæ
 subtractionem, sed ipsam ex parte Dei
 malum impulsione[m] significet. Sic enim ho-
 mo impius prosequitur, totumque venientem
 effundit suum: Indurandi verbum quomodo in
 Scripturis tribuitur, non solum permissionem (vt vo-
 lunt dilui quidam moderatores) sed diuinam quæ
 ira actionem significat. Nam res omnes externæ
 ad excecationem reprobatorum faciunt, illius ira sui
 instrumenta. Satan autem ipse, qui inus efficaciter
 agit, ita est eius minister, vt non nisi eius imperio
 agat. Carruit ergo friuolum illud effugium, quod
 præscientia Scholastici habent. Neque enim præ-
 deri ruinam improborum à Domino Paulus tradit, sed
 eius consilio & voluntate ordinari, quemadmodum
 & Salomon docet, non modo præcognitum fuisse im-
 piorum interitum, sed impios ipsos fuisse destinatos
 creatos vt perirent. Prouerb. 16. 4. Vniuersa pro-
 pter semetipsum operatus est Dominus; impium quo-
 que ad diem malum. Hæc ille. Sic Calvinus tum
 in induratione actionem Dei ponit, solum
 permissionem negat; tum homines à Deo
 adater

Deus tax-
 ta Calui-
 num ho-
 mines ad
 exitium
 destinatio
 creauit.

eternum exitium destinato creatos fuisse, blasphemus affirmat. Quod posterius in sequentibus fortius asserit, & Apostolicam asputationem totis viribus eò contorquet. sequentia igitur apud Apostolum vno contento discutienda sunt, vt tota hominis impetate patefacta, eam semel plenius refutemus, sententiámque Apostoli genuinam ac germanam contra impias eius corruptelas offeramus. Sequitur in Apostolo:

99. Dicit itaque mihi, Quid adhuc queritur? 100. voluntati eius quis resistit? O homo, tu quis es qui respondeas Deo? Nunquid dicit figmentum et qui se finxit, quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?

Ad hanc Apostoli prosecutionem instat gnauiter Calvinus, vt suas lectori impias blasphemias obtrudat. Hic (inquit) presue tumultuatur caro, quum audit ad Dei arbitrium referri quòd ad mortem destinati sint qui peccant. Et paulò post, interiecta hic contra Scholasticos putida calumnia, nulla refutatione digna: Quarunt (inquit) hoc loco impij, quòd habet causa Deus cur nobis irascatur, quum nos tales formauerit, quum pro suo nutu agat quòd viderit? quid aliud nos perdendo quàm opus suum nobis vlciscitur? Neque enim nostrum est cum eo contumaciter: vt maxime repugnemus, ipse superior euadet.